

УДК 316.77 : 070 : 654.195 : 314.743

РАДІОПРОГРАМИ МОВАМИ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН В УКРАЇНІ: ІНФОРМАЦІЙНІ ІНТЕРВЕНЦІЇ ТА КОНТРПРОПАГАНДА

ГИРІНА Тетяна,

канд. наук із соц. комунік., доц., докторант,

Інститут журналістики КНУ імені Т. Шевченка, вул. Мельникова, 36/1, Київ, 02000, Україна, e-mail: hirinatetyana@gmail.com

З метою дослідження присутності в інформаційному просторі України радіопрограм мовами національних меншин проведено моніторинг діяльності 128 радіостанцій (національних, регіональних/місцевих, суспільних, інтернет) та 160 аудіопотоків. Актуальність розвідки визначається потребою в осмисленні ролі сучасного конкурентного українського радіо у забезпеченні національної безпеки держави. У результаті проведеної роботи з'ясовано, що окремі програми виходять в ефір білоруською, кримськотатарською, польською, російською, румунською, угорською мовами. Також встановлено, що занепад сектору в прикордонних регіонах має наслідком заміщення контенту радіостанціями сусідніх держав, що не сприяє протидії міфам, породженим ворожою пропагандою. Одним зі шляхів покращення ситуації стане створення повнофункціональної мультикультурної радіостанції, діяльність якої сприятиме культурному порозумінню та виконуватиме просвітницьку функцію всередині держави.

Ключові слова: конвергенція, контрпропаганда, радіопроекти мовами національних меншин, україномовне радіо.

RADIO PROGRAMS IN THE LANGUAGES OF NATIONAL MINORITIES IN UKRAINE: INFORMATION INTERVENTIONS AND COUNTER-PROPAGANDA

The purpose of the study. In order to investigate the presence of radio programs in the languages of national minorities in the information space of Ukraine 128 radio stations (national, regional / local, public, Internet) and 160 audio streams were monitored. The topicality of this scientific investigation is determined by the need to understand the role of modern competitive Ukrainian radio in ensuring the national security of the country. It is revealed that certain programs are created in the Belarusian, Crimean Tatar, Polish, Russian, Romanian, Hungarian languages. It has been found out that the decline of the sector in the border regions results from the replacement of content by radio stations of the neighboring states. This does not contribute to countering the myths generated by hostile propaganda. One of the ways to improve the situation will be the creation of a full-featured multicultural radio station, whose activities will promote cultural understanding and carry out an educational function within the state.

Key words: convergence, counter-propaganda, radio programs in languages of national minorities, Ukrainian-language radio.

Вступ. Мовне питання, що впродовж років незалежності України виступало штучним предметом спекуляції при вирішенні політичних завдань, розглядалося в аспекті утисків російськомовного населення. «Розвінчення культу» російської мови в медіаєфірі, утім, не призвело до перегляду ставлення держави до мов інших національних меншин, які проживають у нашій державі. Окреме місце в цьому контексті займає високоорганізована громада кримських татар, які переважно за власною ініціативою створюють контент як українською, так і кримськотатарською мовами. Болгари, білоруси, гагаузи, греки, євреї, молдавани, німці, поляки, румуни, словаки, угорці та інші громади, які проживають в Україні, змушені або асимілювати-

ся, сприймаючи контент українською та російською, або залишатися в орбіті національного продукту своєї Батьківщини, відриваючись від контексту країни, у якій вони проживають.

Теоретичну базу дослідження склади роботи Б. Потятиника, О. Гояна, О. Гресько, Ю. Єлісовенка, І. Хоменка, М. Криворучка, Ю. Половинчак, В. Шапоренко. Також представлені в науковій думці роботи американських авторів Г. Дженкінса, Р. Барро, Л. Мановича, дослідників із Великобританії Г. Мейкла, Ш. Янга, з Норвегії – І. Ердала, Швейцарії – М. Гачера, П. Лавена, Росії – О. Вартанової, А. Катаєвої.

Метою розвідки є дослідження присутності в інформаційному просторі та з'ясування ролі радіопрограм мовами національних меншин в Україні у забезпеченні національної безпеки держави шляхом точкової проте системної контрпропаганди в умовах конвергентних процесів у галузі.

Завдання:

- вивчити структуру радіопростору прикордонних областей України;
- здійснити систематизований огляд радіопрограм мовами національних меншин в Україні та їхньої ролі в налагодженні інформаційної контрпропаганди в умовах ворожої інформаційної інтервенції;
- проаналізувати сприйнятливості цього сектору материкового радіомовлення до впровадження конвергентних процесів у галузі.

Методи дослідження. Достовірність та цінність результатів розвідки обумовлена вибором методологічної бази. Серед іншого автор використав методи моніторингу, аналізу та узагальнення наукової, спеціалізованої літератури, медіазмісту інтернет простору в аспекті сайтів сучасних українськомовних радіостанцій. Методи систематизації та індукції використано для визначення місця програм для національних меншин в ефірі радіостанцій материкової України; описовий та аналітичний методи – для з'ясування векторів трансформації конвергентного національного медіапростору.

Результати й обговорення. Попри гарантоване у ст. 10 Конституції України право на вільний розвиток мов національних меншин [6] державники на кожному з етапів більше переймалися забезпеченням умов для розвитку в медіа саме російської. Жодна з інших громад такої підтримки не лише не відчувала, а й за словами шеф-редактора телерадіокомпанії «Свобода FM» (Чернігів) О. Головатенка, волила б і не відчувати: «потрібно, щоб нам просто ніхто не заважав робити нашу роботу. Єдине, чим може держава допомогти – дати якісь частотні ресурси радіостанціям. І це питання на державному рівні досі не вирішене» [4]. Апатія держави та скромні очікування від неї у секторі розбудови медіасередовища на рівні міжкультурної взаємодії вирішується на місцях упровадженням локальних проєктів, часто ініційованих країнами-сусідами України, або заснованих радіопрацівниками за власною ініціативою, яку журналісти однієї з обласних радіостанцій називали «добровільним інформаційним батальйоном» [4]. Активне співробітництво в інформаційній сфері на місцях сприятиме порозумінню в громаді, налагодженню міжнародної взаємодії на рівні локальних прикордонних територій.

У той же час представлення українського контенту в ефірі радіостанцій різних країн нині, як і у попередні роки, демонструє тяжіння з одного боку до консолідації громади, з іншого – відповідальне ставлення держави-донора до людей, волею долі які роблять посильний внесок у розбудову економіки цієї країни. У світі існує цілий пласт мультикультурних радіостанцій, серед яких «IMI Radio» (Польща), «CKJS AM810 Multilingual», «Chinradio», «Cjmr1320», «CiRV Radio Internetional» (Канада), «3zzz», «SBS» (Австралія). У їхньому ефірі, серед іншого, уже представлено україномовні проєкти. В Україні жодної подібної ініціативи не реалізовано, відсутні ефективні програми з підтримки окремих концепцій і на місцевих радіостанціях, ефір національних радіоорганізацій також позбавлений програм мовами національ-

них меншин. Такі передачі сприяли б налагодженню міжкультурної взаємодії у суспільстві та органічній інтеграції представників різних національностей в український контекст. Відтак забезпечення інформаційної присутності у медіасередовищі та сприяння розвитку громад національних меншин у секторі радіомовлення потребує перегляду та напрацювання шляхів стимулювання радіостанцій до їх створення.

Політика захисту російської мови та її засилля в радіоефірі призвели до руйнації поліфонії звучання українського радіо, у тому числі й за рахунок мов національних меншин. Інформаційний вакуум, що утворився у прикордонних районах заселених представниками сусідніх з Україною держав заповнюють зарубіжні радіостанції, покриття сигналом яких у FM-просторі складає конкуренцію регіональним на національним мовникам. Особливо загрозливо виглядає ситуація в областях, які межують з Польщею, Росією, Румунією, Угорщиною. Економічно потужніші держави справляють посильний вплив на інформаційний простір України, радіомовлення у цьому контексті не виняток. Білорусь та Молдова – як країни з помірними темпами економічного розвитку впливу на радіопростір нашої держави чинять менше, цей процес зворотній.

Промовистим тут є зріз FM-простору Одеської, Вінницької, Чернівецької, Івано-Франківської, Закарпатської, Львівської, Житомирської, Чернігівської, Харківської, Луганської та Донецької областей, що так чи інакше зазнають впливу зарубіжного, на сході України навіть ворожого, контенту. За даними банку європейського радіочастотного ресурсу «Radiomap.eu» [9] та каталогу світових радіостанцій «WorldRadioMap.com» найбільшого інформаційного впливу зазнали донецький, закарпатський, луганський, львівський, харківський, чернівецький регіони, засилля зарубіжних радіостанцій в FM-діапазоні яких набуває загрозливих для національної безпеки держави масштабів (Табл. 1.).

*Таблиця 1.
FM-простір України в областях з найбільшою кількістю зарубіжних радіостанцій.
Джерело: «Radiomap.eu».*

№ з/п	Області	Загальна кількість радіостанцій в FM-діапазоні	Кількість українських радіостанцій в FM-діапазоні	Кількість зарубіжних радіостанцій в FM-діапазоні, країна
1	Донецька область	43	13	30 (Росія)
2	Закарпатська область	51	16	35 (Словаччина, Угорщина)
3	Луганська область	38	10	28 (Росія)
4	Львівська область	35	21	14 (Польща)
5	Харківська область	36	20	16 (Росія)
6	Чернівецька область	26	9	17 (Румунія)

В умовах, коли українські медійники потерпають від нестачі радіочастотного ресурсу в країні та покладають надії на впровадження цифрового мовлення чи переорієнтовуються на роботу в Мережі, у найдоступнішому діапазоні слово мають зарубіжні радіостанції, де взагалі відсутній українськомовний контент. Та навіть тоді більшість українських радіостанцій (місцевих чи національних) не пропонують своїм слухачам спеціалізовані проекти, що в конкурентних умовах могли б змагатися за увагу та переорієнтовувати на українську культуру й традицію. Слухачами зарубіжних радіостанцій на території України стають не лише представники національних меншин, а й українці, які з власної волі віддають перевагу іноземному кон-

тенту. Це, у часовій перспективі, може мати наслідком переорієнтацію молоді, яка, як правило, і є аудиторією музично-розважальних радіостанцій, та стати нехай не визначальним, проте чинником еміграції українців (трудової чи освітньої) до цих країн.

Географічно найбільш неоднозначні з огляду на масованість зарубіжного контенту області розташовані на крайньому сході та заході країни. І якщо на сході подібне переважання «чужим» медіазмістом вже призвело до військового конфлікту, то упередження подібних процесів на заході має стати центральним завданням українських ЗМІ. Так, в ефірному мовленні чернівецької області вдвічі кількісно переважають румунські радіостанції (рис. 2.1). Регіональні мовники представлені «Буковинською хвилею», «Блиск FM», «Радіо 10» та «Радіо Буковина» (Чернівці), у той час як румунською звертаються до радіослухачів на «Radio Europa FM», «Radio Pro FM», «Radio România Actualități», «Radio România Cultural», «Radio România Iași», «Radio Trinitas», «Virgin Radio» (Румунія) та ін. [9]. Засилля словацької та угорської мов спостерігаємо у радіопросторі Закарпаття, де серед 51 радіостанції, що мовлять в FM-діапазоні регіону, лише 16 українською [9]. Польською в ефірі радіо «Polskie Radio Jedynka», «Polskie Radio Dwójka», «Polskie Radio Trójka», «Polskie Radio Rzeszów», «Radio Maryja», «Radio Watykańskie» (Польща) звертаються до жителів львівської області [9]. Там 14 із 38 радіохвиль займають польськомовні радіостанції країни-сусіда. Подібна ситуація характерна і для Харківської області [9], утім у регіоні навіть українські радіостанції тяжіють до російської мови ведення ефіру. Як засвідчив звіт 2017 р. представника Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення у Харківській області Є. Маслова, українська мова ведення ефіру в регіоні коливалася від 62 % (Радіо «NRJ») та 76 % («Радіо Relax»), до 99 % («Радіо Терра») і 100 % («Best FM»). Кількість музичного україномовного контенту на різних радіостанціях у межах 30 % [7].

У той же час навчання на своїх помилках навіть в донецькій та луганській областях не відбувається без зауваг. Так, радіопростір прикордонного з лінією розмежування зони АТО Маріуполя містить елементи ефірної конфігурації FM-діапазону окупованого Луганська та Донецька [9] (рис. 1).

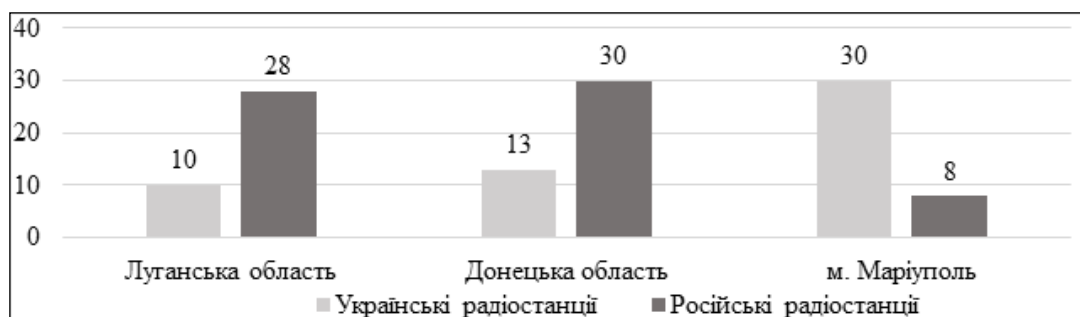

Рис. 1. Співвідношення українських та російських радіостанцій у медіапросторі Луганської та Донецької областей. Джерело: «Radiotop.eu».

У 2018 р. через звичайний приймач у Маріуполі можна почути «Радио Новоросия Rocks», «Папино радио» (Донецьк), «Радио Спутник», «Радио Маяк», «Радио Вера», «Первое радио Кубани», «Авторадіо» (Росія). В ефірному діапазоні вони сусідять з патріотичними «Радіо Тризуб FM», «Армія FM», «НСТУ Радіо Голос Донбасу», «Громадським радіо» [9] та іншими, що попри свою більшість у медіапросторі не знімають питання присутності ворожої пропаганди на території України.

Засилля зарубіжного радіоконтенту в прикордонних областях супроводжується млявою присутністю у національному радіоефірі проектів мовами національних

меншин, окрім російської, яка досі широко представлена в медіа. Створювані ж проекти скоріше мають характер індивідуальної ініціативи радіостанцій ніж набувають рис системної державної політики. В ефірі українських радіостанцій в окремих програмах до слухачів звертаються білоруською (радіо «Свобода FM», Чернігів), кримськотатарською («Крим. Реалії» Чонгар, «Радіо Хаят» Василівка, «Meudan FM» Генічеськ, Чонгар Херсонська обл.), польською («Радіо Незалежність», «Radio Lwow» Львів), румунською («Радіо Буковина», «Радіо «Буковина. Культура»» (УР-3) Чернівці), угорською (радіо «Пульс 92.1 FM» Мукачєво Закарпатська обл.) мовами. Трансформація цього сегменту материкового українського радіомовлення на рівні впровадження конвергентних інструментів сучасних медіа (Рис. 2) дають можливість говорити про млявий поступ, а залишковий принцип уваги до нього є причиною збіднених ресурсів, а відтак і якості готового медіапродукту.

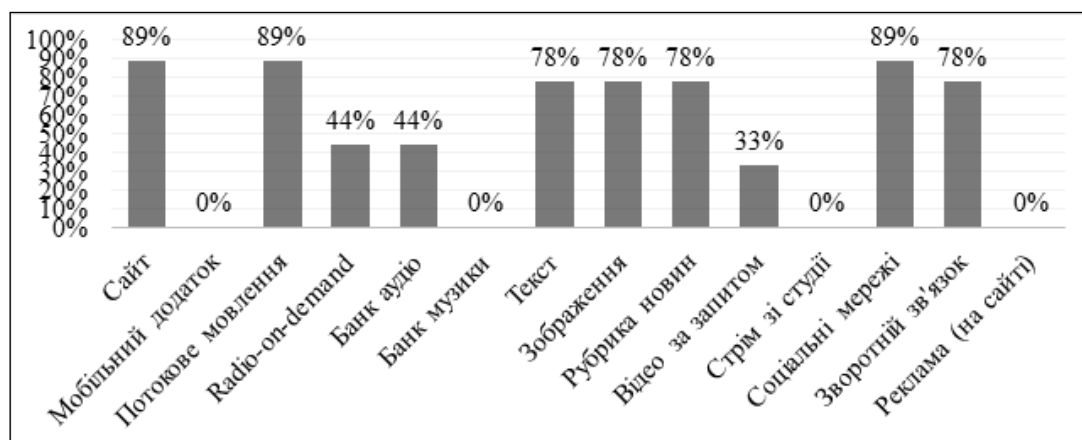

Рис. 2. Конвергентні процеси в роботі радіопроектів для національних меншин в Україні

Нетиповою, проте вкрай своєчасною, є ініціатива радіо «Свобода FM» (Чернігів) зі створення повноцінної білоруськомовної радіопрограми в ефірі української FM-радіостанції. Її шеф-редактор О. Головатенко називає проект чи не першою та єдиною програмою в українському медіапросторі, орієнтованою на системну роботу з налагодження порозуміння двох сусідніх народів. «Головна мета мовлення нової програми – боротьба з численними міфами українців про білорусів і білорусів про українців. Основна цільова аудиторія – етнічні білоруси, які живуть в Чернігівській області, а також жителі прикордонних білоруських районів, які приїжджають на українські ринки і в магазини (шопінг-туристи)» [5]. Ця робота не може обійтися без розвінчування міфів та нівелювання фейкових інформаційних повідомлень, що набули широкого поширення після 2014 р. Їх журналіст «Радьє Рацья» (Білорусь) М. Война згадує так: «чернігівський ринок практично ігнорувався білорусами, які традиційно їздили всюди за покупками. На інтернет-форумах і в соціальних мережах повідомлялися страшні речі: «Чернігів захопили фашисти», які нібито відбирають у білорусів машини «на користь Майдану», б'ють білорусів за те, що вони не володіють українською мовою, і навіть відрізають голови тим, хто не може від початку і до кінця заспівати «Ще не вмерла Україна» [4].

Військова агресія з боку східного сусіда України та окупація ним Криму в 2014 р. обумовила появу на кордоні з півостровом нових та переносу мовлення раніше існуючих кримськотатарськомовних радіостанцій. Через передавачі, розміщені на Чонгарі, у Василівці та Генічеську (Херсонська обл.) зі столиці мовлення ведуть «Крим. Реалії», «Радіо Хаят» та «Meudan FM». Їх ефір орієнтований на інформування жителів окупованих територій про події в Україні, надання їм інформації щодо дер-

жавних програм з підтримки внутрішньо переміщених осіб, насичення медіапростору «кримським колоритом» [3] через сучасні кримськотатарські та українські хіти, ранкові, музичні, інформаційно-аналітичні програми тощо.

Програми польської редакції «Радіо Незалежність» «Radio Lwow» в ефірі радіостанції щосуботи о 09.00–12.00 та щонеділі о 19.00–21.00. Постійні трансляції польською мовою здійснюють із 1992 р., журналісти пишуться тим, що історія редакції знає часи «Львівської хвилі» довоєнних часів: «Люди похилого віку все ще пам'ятають, що перед війною у неділю ввечері вулиці Львова пустіли, і приміщення не працювали, тому що всі ходили слухати Львівську хвилю. Більше 5 мільйонів слухачів у Другій Польській Республіці. Тепер усі радіостанції у світі можуть лише мріяти про таку аудиторію» [2]. Нині ж колектив, який складається як із досвідчених професіоналів, так і студентів та школярів, готує до оприлюднення в ефірі та на сайті редакції сюжети та рубрики, присвячені тижневому огляду новин, культурним, мистецьким заходам, ведуть розмови з посадовцями які окреслюють шляхи розвитку відносин двох країн, та, в рамках проекту «EGO LVIV», навіть організують екскурсії Львовом, Карпатами, Поділлям, Волиню, Буковиною та всією Україною [2]. Тематично близьким є контент наповнення «Блоку передач румунською мовою» в ефірі «Радіо Буковина» по буднях у вечірньому ефірі, а на «Радіо Буковина. Культура» (УР-3) та у вихідні о 18.30. Крім того, до уваги слухачів «Радіо Буковина» проекти «З джерел народної краси» та «Недільна крамниця» о 20.15 у суботу та неділю відповідно [1].

Нетиповою для українського радіопростору є діяльність «Pulzus Rádío» (Мукачево, Закарпатська область), яке позиціонує себе як «Радіостанція угорців Закарпаття» [8]. В ефірі музичної радіостанції зрідка можна почути розмовні рубрики, здебільшого розважального характеру, натомість рекламні блоки до уваги слухачів регулярно та займають вагоме місце в сітці мовлення. Радіостанція цілком може бути прикладом налагодження інформаційної взаємодії з національними меншинами регіону, утім інтенсивна робота орієнтованих на зарубіжні країни проєктів на тлі млявої присутності національного продукту сприятиме інформаційному домінуванню контенту інших країн у радіопросторі України, чого також неможна допустити.

Висновки та перспективи. Повне виконання поставлених завдань дає можливість обґрунтувати одержані результати. Зокрема: структура радіопростору прикордонних областей України зазнає інформаційних впливів поширюваних зарубіжними медіаканалами; на противагу їм держава лише в окремих випадках продукує появу програм мовами національних меншин, що сприяють налагодженню прямого міжкультурного діалогу в обхід пропаганди по стимулюванню конфронтації двох народів. Дослідження радіопрограм мовами національних меншин у радіопросторі України засвідчило відсутність системної політики, фрагментарність та залишковий підхід до їх створення, відтак практично повне ігнорування радіокомпаніями. Без підтримки держави та за відсутності дієвої стратегії у сфері забезпечення культурної поліфонії вказані ініціативи обмежені щодо сприйнятливості цього сектору до впровадження конвергентних інструментів у галузі. Одним зі шляхів покращення ситуації стане створення повнофункціональної мультикультурної радіостанції, діяльність якої сприятиме культурному порозумінню та виконуватиме просвітницьку функцію всередині держави. Ця ініціатива засвідчить повагу до свободи слова та підкреслить цінність вкладу в розбудову єдиної України кожного громадянина, безвідносно до його етнічної приналежності.

Перспективними з огляду на подальші дослідження є напрями трансформації сучасного україномовного радіомовлення в аспекті діяльності українських редакцій міжнародних радіостанцій.

1. Веб-сайт радіо «Буковина» [Електронний ресурс] // Radiobuk. – 2018. – Режим доступу : http://www.radiobuk.com.ua/?page_id=847. – Дата доступу: 16.01.2018.
2. Веб-сайт «Radio Lvov» [Електронний ресурс] // RadioLvov. – 2017. – Режим доступу : <https://www.radiolwow.org/jubileusz-25.-lecia-radia-lwyaw>. – Дата доступу: 21.01.2018.
3. Веб-сайт радіостанції «Meydan Radiosi» [Електронний ресурс] // MEYDAN. – 2018. – Режим доступу : <http://meydan.fm/ua/about>. – Дата доступу: 21.01.2018.
4. Война М. Ва Украіне распачынае працу беларускамоўная праграма на FM-хвалі [Електронний ресурс] / М. Война // Рацыя. – 2016. – Режим доступу : <https://www.racyja.com/hramadstva/va-ukraine-raspachynae-pratsu-belarusk/>. – Дата доступу: 17.01.2018.
5. Впершы в Украіне будзе вешаць по-беларускі праграма FM-радіостанцыі. [Электронны рэсурc] // MMR. – 2016. – Режим доступу : http://mmr.ua/show/fmexit_pochemu_tsifrovoe_radio_ne_na_volne#385536030.1518774080. – Дата доступу: 16.01.2018.
6. Конституція Украіны [Електронний ресурс] // Законодавство Украіны. – 1996. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>. – Дата доступу: 17.01.2018.
7. Маслов Є. ЗВІТ представніка Національної ради Украіны з питань телебачення і радіомовлення у Харківській області за 2017 рік [Електронний ресурс] / Є. Маслов // Офіційний веб-сайт Національної ради Украіны з питань телебачення і радіомовлення. – 2017. – Режим доступу : <https://www.nrada.gov.ua/reports/>. – Дата доступу: 21.01.2018.
8. Радіо «Pulzus Rádió» [Електронний ресурс] // Radio Volna. – 2017. – Режим доступу : <https://radiovolna.net/1732-puls-beregove-ukraina.html>. – Дата доступу: 16.01.2018.
9. Радіомовлення у містах Украіны [Електронний ресурс] // Radiomap.eu. – 2018. – Режим доступу : <http://radiomap.eu/ua/>. – Дата доступу: 16.01.2018.

1. Website radio «Bukovina», Radiobuk, available at: http://www.radiobuk.com.ua/?page_id=847 (access January 16, 2018).
2. Website radio «Radio Lvov», RadioLvov, available at: <https://www.radiolwow.org/jubileusz-25.-lecia-radia-lwyaw> (access January 21, 2017).
3. Website radio «Meydan adiosi», MEYDAN, available at: <http://meydan.fm/ua/about> (access January 21, 2018).
4. Voyna, M. (2016), In Ukraine starts Belarusian language on FM-wave program, Racyja, available at: <https://www.racyja.com/hramadstva/va-ukraine-raspachynae-pratsu-belarusk/> (access January 17, 2018).
5. «For the first time in Ukraine, the program of FM radio will broadcast in Belarus», MMR, available at: http://mmr.ua/show/fmexit_pochemu_tsifrovoe_radio_ne_na_volne#385536030.1518774080 (access January 16, 2018).
6. «Constitution of Ukraine», Legislation of Ukraine, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (access January 17, 2017).
7. Maslov, Ye. (2018), Report of the representative of the National Council of Ukraine on Television and Radio Broadcasting in Kharkiv Oblast for 2017, Official website of the National Council of Ukraine on Television and Radio Broadcasting (access January 21, 2018).
8. Website radio «Pulzus Rádió», Radio Volna, available at: <https://radiovolna.net/1732-puls-beregove-ukraina.html> (access January 16, 2018).
9. «Broadcasting in the cities of Ukraine», Radiomap.eu, available at: <http://radiomap.eu/ua/> (access January 16, 2017).

UDC 316.77 : 070 : 654.195 : 314.743

RADIO PROGRAMS IN THE LANGUAGES OF NATIONAL MINORITIES IN UKRAINE: INFORMATION INTERVENTIONS AND COUNTER-PROPAGANDA

Hirina Tetyana, PhD (Social Communications), Doctoral,

Taras Shevchenko National University of Kyiv, The Institute of Journalism, 36/1, Melnykova St., Kyiv, 04119, Ukraine, e-mail: hirinatetyana@gmail.com

ORCID – <https://orcid.org/0000-0003-1587-8767>

Introduction. Scientific literature does not contain any researches on radio programs in the languages of national minorities in Ukraine. A systemic review of their role in ensuring the national security of the state in terms of technological progress is needed.

The topicality of this scientific investigation is determined by the need to understand the role of modern competitive Ukrainian radio in ensuring the national security of the country.

The purpose of the study. In order to investigate the presence of radio programs in the languages of national minorities in the information space of Ukraine 128 radio stations (national, regional / local, public, Internet) and 160 audio streams were monitored. It is revealed that certain programs are created in the Belarusian, Crimean Tatar, Polish, Russian, Romanian, Hungarian languages.

Methodology. The author used methods of monitoring, analysis and generalization of scientific specialized literature, media content of the Internet, in particular the sites of modern Ukrainian-language radio stations, as well as methods of systematization, induction, descriptive and analytical methods.

Results. It has been found out that the decline of the sector in the border regions results from the replacement of content by radio stations of the neighboring states. This does not contribute to countering the myths generated by hostile propaganda. One of the ways to improve the situation will be the creation of a full-featured multicultural radio station, whose activities will promote cultural understanding and carry out an educational function within the state.

Conclusions. The study offers the first comprehensive analysis of the sector of radio programs in the languages of national minorities in the context of the media environment transformation under the influence of convergent processes. In the future, the results of the research may become the basis for developing a model for increasing the competitiveness of Ukrainian radio in the world.

Key words: *convergence, counter-propaganda, radio programs in languages of national minorities, Ukrainian-language radio.*

Стаття надійшла до редакції 21.02.2018